

МИХАЙЛО ДРАГОМАНОВ І ЛЕСЯ УКРАЇНКА

Леся Українка з
Ариадною Драгомановою,
дочкою М. П. Драгоманова

НАДЗВИЧАЙНО цікавою є ідейно-творча співдія вченого і молодого драгомановського покоління українського письменництва, зокрібно Лариси Косач (Лесі Українки). В її становленні, як ідейному, так і літературному, вельми значною була роль листів дядька та безпосереднього спілкування з ним у Болгарії. Їх епістолярій засвідчив важливу роль Драгоманова у здійсненні планів молодого літературного громади у Києві щодо поширення європеїзму через переклади "плеядів" кращих творів західних авторів – Свіфта, Гайне, Гюго й багатьох ін. М. Драгоманов дораджував Лесі, що саме їй варто перекласти, і за це вона була вдячна (лист від 5 січня 1890 р.), інформував її про наукові видання, болгарську літературу, надсилав різноманітну лектуру. Дослухаючися до його порад, вона "спасалася" від українсько-російського "невежества", вивчала італійську мову.

М. Драгоманова слід осмислити як промотора, генеруючу силу українського письменства XIX–XX ст.

Леся Українка перейняла ідеї М. Драгоманова щодо модернізації рідної літератури задля подолання у ній поширеного дилетантизму. В дусі вчителя молода літераторка висловила про те, що українським поетам слід на якийсь час заборонити писати національно-патріотичні

вірші – принаймні доти, доки вони не навчаться законам версифікації. Драгоманов навчив Лесю Українку, не зашорюючися на національній кривді, поцінувати минуле й сучасне України з ширшого, європейського погляду; шукати живі справи й правду, спільну для багатьох національностей; не фетишизувати "національні святощі", забуваючи про соціальні чинники; йти до великої мети визволення людини й нації, впливаючися у велику еволюцію європейської людності; служити прогресу суспільства, культури, мистецтва.

Значною мірою Драгоманову завдячує своєю появою "біблійний блок" творів Лесі Українки.

Вона сприйняла і критицизм учителя щодо літературних скарг на долю і плачів за минулим. У погляді на історичне життя України під московськими царями вона врахувала концепти статті "Пропащий час" Драгоманова, що засвідчує недрукований в СРСР лист Лесі Українки до М. Кривинюка – план-проспект задуманої нею брошури про "воссоєдинение". Дядькова ідея "спількових змагань" самобутньо відлунувала у її поемах "Давня казка" та "Роберт Брюс, король шотландський". Спільні високі морально-етичні засади також єднають статті Драгоманова і художні твори його близької родички. Консенсусними були їх літературно-критичні оцінки "ідеологічного" твору "Над Чорним морем" І. Нечуя-Левицького та його протагоніста.

Тож М. Драгоманова слід осмислити як промотора, генеруючу силу українського письменства XIX–XX ст. Про це говорять насамперед контактні зв'язки (прислані з Софії болгарські релігійні легенди "Забележки" дали імпульс оновленню жанру в поезії Лесі Українки, а у зв'язку з її творами – всього нашого письменства кінця XIX – початку XX ст.) та типологічні "зустрічі". Наприклад, у поемі про Роберта Брюса, на якого увагу Лесі Українки звернув саме Драгоманов, вона "олітературила" його міркування з "Чудацьких думок..." про склад української нації, алюзійно приклавши їх до шотландської давнини. А ще у промові вибранців народу до коронованого Роберта втілила "драгомановський" мирний вектор державної політики. Також Леся Українка майстерно реалізувала концепт дядька "прямування до національної вільності" всіх пригноблених бездержавних народів.

Звісно, далеко не все у спадщині цієї суверенної творчої особистості, що пішла далі й прожила все ж трохи довше, походить від Драгоманова, проте формує і ферментує значення його непроминальних думок – безперечно.

Критичні закиди софійського професора щодо власних творів Лесі Українка сприймала як цілющий антидот від загрожуючої манії письменницької величі.

ДРАГОМАНОВ У XX ТА XXI СТОЛІТТІ

НА ЖАЛЬ, XX ст. стало неприхильним до постаті Михайла Драгоманова. В СРСР над ним тяжіло ленінське тавро "націоналістичного міщанина", зумовлене неприйняттям Драгоманова великодержавного централізму й політики русифікаторства. В незалежній Україні дехто прагне проголосити мислителя чистої води "космополітом", не враховуючи той факт, що у нього цей "термін багатозначний. Він означає і "європеїзм", і "компаративізм", і "не-націоналізм". При всій контроверсійності своїх поглядів (і таких самих їх оцінок) безрідним космополітом Драгоманов не був, а вважав себе просто українцем. Один із його псевдонімів – "Українець".

Під час візиту до університету
онуки М. Драгоманова
Наталії Бартай-Драгоманової (2005)

Промовисто з цього приводу висловився сам учений: через чужі держави й школи наші освічені люди перестали бути українцями й стали "поляками, венгерцями, москалями, волохами (румунами)" тощо. Таке зречення свого, певен Драгоманов, на користь чужих держав, – це справжня "боліть і навіть дурниця". Тим-то першочерговим завданням для освічених людей він визнав потребу думати, говорити й писати рідною мовою, працювати на свій народ та поривати його на змагання за "вільні державні, громадські й господарські порядки й вільну наукову освіту". Такі вболівання за Україну та рідний народ "і сьогодні пропікають свідомість актуальними оцінками стану співпраці інтелігенції з народом та особливо гострою на сучасному етапі проблемою "влада і народ".

У XXI ст. ідеї Драгоманова щодо української справи – присвячені народно-національній єдності України, соборності всіх її частин від сходу до заходу, демократичним перетворенням і децентралізації, адміністративної автономії і громадському самоуправлінню, "росту громадських порядків і розуму людського", культурницьким реформам, – залишаючися величними, починають осмислюватися спочатку. У цьому немає нічого дивного – адже належать вони до числа самобутніх концепцій суспільної еволюції, конструктивних ідей державного будівництва й суверенізації України.

Щоб "заграти на всіх клавішах драгомановщини", писав М. Павлик, треба опублікувати всі його праці. Хочеться вірити у реалізацію цього проекту, як і в те, що інтеграція Драгоманова у „загальний канон національної пам'яті" (Григорій Грабович) буде неперервною, ознаменується появою знакових праць, що рельєфно окреслять справжнє значення його масштабної постаті. Адже гуманіст, синтетик-шукач всевітньої правди, спільної всім національностям, громадянин європейської держави духа, речник прогресу людини й громади, європейського конституціоналізму, ідеї великого майбутнього української мови, Драгоманов вражає "вірою в будучність", огроном та непроминальністю здобутків, величчю світоча науки.

МИХАЙЛО ДРАГОМАНОВ ЯК ВЧЕНИЙ

МИХАЙЛО ДРАГОМАНОВ – той позитивіст і матеріаліст, який глибоко усвідомлював роль економічних чинників в історії суспільства, але не поділяв ортодоксії матеріалістичного розуміння історії. Натомість він підкреслював детермінуючу роль традиції, культури, національного характеру, вводив усвідомлення українства як частини європейської і світової цивілізації. Саме життя заставило його не обмежуватися вивченням давньої й середньовічної культури, релігії й міфології, взагалі історії цивілізації та змусило зануритися в сучасну проблематику, досліджувати її інструментарієм різних наук, упроваджувати нові дослідницькі методології й технології – насамперед компаративістики, міграціонізму.

Одним з перших в українському літературознавстві М. Драгоманов звернувся до аналізу романтизму як напрямку в мистецтві, що в попередні десятиліття відіграло позитивну роль у становленні національної літератури, викликавши зацікавленість до усної народної творчості, етнографії, міфології українців.

Колись Драгоманов зауважив: йому цікавіше творити історію, ніж писати про неї. Проте він і осмислив історію в наукових розвідках, уповні розкрив свій темперамент діяча. Набуток вченого різноманітних інтересів в різний час склали археографічні публікації про античних істориків і правителів, роль жінки в Римській імперії, стосунки церкви й держави, свободу совісті в 16-17 ст., про археологічні розкопки в Римі; педагогічні роздуми про народні школи в Україні та значення української мови в освітньому просторі; популярні розвідки, політичні рефлексії, етнографічні капітальні праці про українську народну усну словесність, – усього не перелічити.

Закінчивши праці про фольклорну прозу, творчість „буковинського Кобзаря" Юрія Федьковича та про козаків, татар і турків, Драгоманов не добровільним емігрантом, а політичним вигнанцем, якому в Росії загрожувало заслання на північ, мусив назавжди покинути рідну землю. Як писав Б. Грінченко, Драгоманов сам зробив себе вигнанцем задля того, щоб не стали "вигнанцями з його рідної землі воля, правда, світло". Навздогін йому прийшла звістка про заборону жити в столицях і в Україні.

І. Франко справедливо схарактеризував науковця не як кабинетного вченого, а як найтісніше пов'язаного з реальною дійсністю. Як історик Драгоманов, мовляв, учив бачити поза царями і війнами маси народні, їх "тиху і невтихаючу працю", першим досліджував стосунки держави й церкви ("Боротьба за духовну владу й свободу совісті в XVI–XVII столітті") й башато інших проблем. Як фольклорист європейського значення, чулий до хвилювань і страждань народної душі, він досліджував твори народного духа як вияв гідного минулого нації, що змагалася за державну волю, відкривав сліди давніх культурних зв'язків слов'ян із іншими народами на широкому євразійському тлі – та так, що деякі іноземні вчені вивчали українську мову, щоб читати в оригіналі українську словесність і праці про неї Драгоманова.

Цікавою є сама концепція реалізму в естетиці М. Драгоманова, осердям якої є вимога безтенденційного, об'єктивного змалювання життя. Недооцінка переваг реалістичного способу відображення дійсності вела до того, що окремі українські письменники малювали абстрактні схеми, а не живих людей.

Як педагог, він присвятив значну кількість статей ("Народні школи", "Земство і місцевий елемент в народній освіті", "Про школи на Україні", "Про педагогічне значення української мови") шкільництву в Україні, потребі відродження національної школи на засадах утвердження народної педагогіки, родинного виховання й української мови у навчально-вихованому процесі. Працював для того, щоб сільський учитель не був соціальним аутсайдером у Росії, не жив в облозі режиму "як заєць серед вовків". Як літературний критик Драгоманов був надто вимогливий, не завше навіть справедливий, але й цим він встановлював норму відвертої щирості думки в суспільних і особистих взаєминах. А як громадянин він завше боровся проти роз'єднання, яке вносять "між людей неволя, неучтво й сліпе самолюбство", підкреслював: кожний, хто залишив Україну, кожна копійка, витрачена не на українську справу, кожне слово, сказане не українською мовою, – є безповоротним марнуванням капіталу українського народу. Як політик дотримувався гасла "Космополітизм у цілях, націоналізм у формах і способах", вкладаючи в перший термін значення європейськості мислення.

Власною подвижницькою життєтворчістю Драгоманов запалив смолоскип із пахучого українського воску, який світився вогнями європейського й вселюдського прогресу. Вчений будував, перефразовуючи Франка, справдешні золоті мости "зрозуміння і спочування між народами", – і при тому, як це не парадоксально, досі залишається недовідомим і недооціненим своїм народом, в Українській державі на двадцятому році її незалежності.

Редакція газети "Педагогічні кадри" дякує за сприяння у підготовці публікації до ювілею М. П. Драгоманова: за надання інформації ректорові університету академіку В. П. Андрущенку та професору В. Ф. Погребеннику, за надані світліни завідувачці музею університету С. М. Мазко.

КАФЕДРИ ЕКОЛОГІЇ – 10 РОКІВ

Кафедра екології Інституту природничо-географічної освіти та екології відзначила своє десятиріччя. Створення цієї кафедри саме в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова було невідкладним.

Проблема захисту навколишнього середовища, яка є актуальною, особливо в останні десятиріччя, спричинила появу невідкладних завдань перед системою освіти в Україні. Тому у 2001 році МОН України було прийнято "Концепцію екологічної освіти України", відповідно до якої ректором університету за наказом № 136 від 21 травня 2001 р. за ініціативи директора Інституту природничо-географічної освіти та екології, професора, кандидата педагогічних наук **В. П. Покася** створено кафедру екології і призначено завідувачем доцента, кандидата біологічних наук **Ю. А. Скибу**.

Завданням новоствореної кафедри було формування високої екологічної культури через ефективну екологічну освіту майбутніх педагогів як одного із найважливіших і необхідних шляхів вирішення екологічних та соціально-економічних проблем сучасної України.

З перспективою подальшого розвитку кафедри у 2002 році Інститутом природничо-географічної освіти та екології було отримано ліцензію на підготовку фахівців за спеціальністю 6.0708.00 "Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування", здійснено перший набір студентів на денну форму навчання, а з 2003 р. на заочну форму навчання. У 2006 році успішно проведено акредитацію бакалаврів-екологів і ДАК України надано ліцензію на підготовку спеціалістів-екологів. У 2007–2008 навчальному році проведено ліцензування і акредитацію магістрів за цією спеціальністю. Крім того, у 2008 році на кафедрі екології відкрито аспірантуру за спеціальністю "Екологія".

За час існування кафедри 5 викладачів захистили кандидатські дисертації: **О. М. Лазебна, Е. В. Компанець, О. Т. Лагутенко, В. Г. Шевченко, О. В. Турубара**. Зараз на кафедрі працює 11 штатних викладачів, з них докторів наук, професорів – 2, кандидатів наук, доцентів – 7 і старших викладачів – 2, які здійснюють підготовку фахівців-екологів та забезпечують викладання 48 дисциплін.

Завідувач кафедри екології Ю. А. Скиба входить до складу групи експертів МОНСІМ України з ліцензування та акредитації ВНЗ за напрямком "Екологія" та є членом науково-методичної комісії МОНСІМ України за напрямком "Педагогічна освіта". Професор **С. С. Морозюк** – член експертної групи комісії з біології ЗОНЗ Науково-методичної ради МОНСІМ України та член редколегії журналу "Біологія в школі".

Для підвищення ефективності викладання курсів екологічних дисциплін викладачами кафедри розроблено та впроваджено у навчальний процес 46 навчальних програм, 6 навчальних посібників, з яких 3 мають гриф Міністерства освіти і науки України, зокрема, навчальні посібники "Основи екології", "Методи вивчення якості об'єктів навколишнього середовища", "Економіка природокористування", авторами яких є Ю. А. Скиба і О. М. Лазебна, 11 лабораторних практикумів, виготовлено 22 електронні підручники,

11 методичних рекомендацій з екологічних дисциплін. Також вийшли друком 2 навчально-методичних комплекси для освітньо-кваліфікаційних рівнів "бакалавр", "спеціаліст" та "магістр" "Збірник навчальних програм для спеціальності "Екологія та охорона навколишнього середовища" за редакцією В. П. Покася та Ю. А. Скиби, навчальні посібники "Основи сільського господарства", "Моніторинг навколишнього середовища", лабораторні практикуми "Моніторинг навколишнього середовища", "Біогеографія", "Екологія рослин", "Методика вивчення екології", "Словник екологічних термінів", методичні рекомендації до написання курсових, дипломних і магістерських робіт, до проведення виробничої практики, магістерської асистентської практики та навчальних практик.

Щорічно кафедра бере участь в організації та проведенні науково-практичних конференцій, семінарів і круглих столів, у конкурсах з надання грантів на проведення наукових досліджень, що оголошувалися МОН України, МАП України, МОНС, КМДА тощо, як наслідок на кафедрі постійно виконується держбюджетна тематика.

Про високий науковий рівень кафедри свідчить і той факт, що за останні роки на кафедрі пройшли стажування викладачі з Полтавського педагогічного університету, Державної академії при Президентові України, Уманського державного університету, Університету міжнародної політики та праці, Славистичного університету, Київського університету імені Б. Грінченка. Щорічно викладачами кафедри рецензуються до 10 кандидатських дисертацій.

З метою залучення студентів до наукових досліджень на кафедрі діє екологічний гурток, членами якого є понад 60 студентів, та 6 проблемних груп, якими керують викладачі кафедри. Студенти-екологи беруть участь у міжнародних і всеукраїнських наукових студентських конференціях. Тематика, над якою працюють студенти, визначається колом їхніх інтересів і виконується на базі провідних науково-дослідних установ НАН України, з якими кафедрою укладено угоди про співпрацю: Центральний ботанічний сад імені М. М. Гришка, Інститут ботаніки імені М. Г. Холодного, Інсти-

тут гієни і медичної екології АМН, Інститут садівництва НААНУ, Інститут біотехнології та нафтохімії, Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. Наслідками такої співпраці є високий науковий рівень підготовки студентами друкованих праць, дипломних та магістерських робіт. Щорічно до 20 студентів мають друковані праці, виконані під керівництвом викладачів кафедри екології.

Інститут і кафедра приділяють велику увагу практичній підготовці студентів-екологів. З метою кращого засвоєння теоретичних знань та вироблення практичних вмінь і навичок колективом кафедри екології розроблено систему виробничої практики, яка складається з трьох компонентів: робота у громадських екологічних організаціях, робота в органах державної служби екологічного управління та робота на промислових підприємствах різних форм власності. Для здійснення виробничої практики кафедрою укладено угоди про співпрацю з державними органами управління (Державна служба заповідної справи Мінприроди України, Державне управління екології та природних ресурсів в м. Києві, Державна інспекція з контролю за охороною, захи-

стом, використанням та відтворенням лісів при Мінприроді України), з промисловими підприємствами різних форм власності (Київський завод безалкогольних напоїв "Росинка", ТОВ "Київський завод солодових екстрактів", ВАТ "Завод спецбетон", ЗАО "Лакма", ВАТ "Київгума", АК "Київенерго", АК "Теплові мережі", Бортиницька станція аерації, ОАО "Завод пластичних мас"), з громадськими екологічними організаціями (Київський палац дітей та юнацтва, НГО "Юнієко", Українське товариство охорони природи, Всеукраїнська громадська організація "Зелений світ", Всеукраїнська громадська організація "Жива планета", Молодіжний екологічний центр Дніпровського району м. Києва, Всеукраїнська екологічна ліга).

Значна увага на кафедрі приділяється профорієнтаційній та еколого-просвітницькій роботі. Упродовж останніх років кафедра разом з Інститутом залучає здібну молодь до науково-дослідної роботи в рамках Малої академії наук (Київське територіальне відділення, секція "Біологія, екологія"). За активну еколого-просвітницьку діяльність колектив Інституту нагороджений численними грамотами, зокрема, Посольства Лівії в Україні, Шевченківської районної держадміністрації у м. Києві, Спеціалізованої школи № 197 імені Д. Луценка Святошинського району м. Києва, Української екологічної асоціації "Зелений Світ", Всеукраїнської екологічної ліги та ін.

Колектив кафедри плідно працює над підвищенням рівня науково-дослідної роботи та навчально-педагогічної діяльності викладачів та студентів. Кафедра екології як навчально-наукова база вносить вагомий вклад у формування екологічної освіти вихованців дошкільних навчальних закладів, школярів, студентів, а також здійснює підготовку висококваліфікованих компетентнісних професіоналів-екологів.

Нагальні роздуми

ПРОБЛЕМИ МОЛОДИХ СВІТЛОНОСЦІВ

Олександр РАВЧЕЙ

Шлях професійного розвитку кожної людини має як свій початок, так і межі. Саме тому фундаментальні освітні заклади, з видатним минулим, що думають про майбутнє, значну увагу приділяють підготовці молодого покоління викладачів.

Але, на жаль, необхідність вирішення великої кількості нагальних проблем української освіти часто призводить до того, що молода людина переступає поріг аудиторії маючи лише власний досвід освіти та відірване від реальності бачення "справжнього викладача", якому намагається слідувати. Відсутність досвіду породжує страх і хибні установки щодо студентів, викладання та усвідомлення себе як педагога.

Головний інструмент викладача – це його особистість. Але молоді спеціалісти часто намагаються сховати її за наслідуванням "ідеалізованих" образів власних вчителів, деперсоналізацією себе та відгородженням від студентів. Насправді ж абсолютно "правильного" стилю викладання не існує. То ж не шукайте ідеальний шлях, створюйте той педагогічний підхід, який відповідає вашим особистим бажанням та вмінням.

Викладачі бояться першої помилки, забуваючи, що видатними педагогами не народжуються. **Сухомлинський, Макаренко та Амонашвілі** заробили світове визнання лише працюючи, помиляючись та роблячи висновки зі своїх помилок. Постійний страх виснажує нервову систему, через що найчастіше і з'являються проблеми. Відповідальність – необхідна характеристика освітянина, але вона проявляється не у відсутності помилок, а у серйозному аналізі їх причин, прогнозуванні наслідків та пошуку можливостей їх позбутись.

Дотримуючись демократичної тенденції в освіті, але ще не маючи досвіду і достатньої впевненості в своїй силі, педагоги-початківці "розпускають" студентів. Останні перестають сприймати викладача як професіонала, що завжди переростає у складності в педагогічних стосунках.

Молоді освітяни, особливо ті, що прийшли у викладання одразу зі студентської чи аспірантської лави, сповнені священного остраху перед своїми більш досвідченими колегами, та часто не зізнаються їм у своїх складнощах, не просять поради та допомоги.

"Не бійтесь заглядати у словник" та "научитись чужого" досвіду. Дурний не той, хто ставить питання, а той, хто маючи можливість отримати на них відповіді, сидить мовчки і розбиває лоба на рівному місці.

На завершення бажаємо молодим викладачам успіху, натхнення та сили на непростому, тернистому, але важливому шляху – нести світло знання людям, розганяючи пітьму неосвіченості.

Ювілей

НЕЩОДАВНО відсвяткував свій ювілей **Володимир Григорович Ткачук**, доктора біологічних наук, професора кафедри біологічних основ фізичного виховання та спортивних дисциплін, з ювілеєм!

Володимир Григорович Ткачук народився 17 червня 1936 р. у м. Могильов-Подільськ Вінницької області України. Закінчив Київський державний інститут фізичної культури, Московський університет імені М. Ломоносова. Наукова спеціальність: фізіологія людини і тварин, біокібернетика, фізична культура і спорт. Почесні звання: академік Української академії інформатики, академік Балтійської педагогічної академії, академік Міжнародної академії геронтології. Підготував 34 кандидати та 8 докторів наук.

Володимире Григоровичу! Прийміть від своїх колег та студентів щирі й сердеч-

ні побажання: міцного здоров'я, радості, миру і безмежного людського щастя, терпіння, злагоди й добробуту Вам і Вашій родині, творчої наснаги, душевної краси, святкового настрою, польоту мрій та перемог на життєвих стежинах. Нехай усюди Вас супроводжує удача в досягненні мети, вистачає енергії для плідної праці на педагогічній ниві. Гарного Вам святкового настрою, море привітань, посмішок і любові! Хай щастить Вам в усьому – у великому й у малому! Хай доля збагачує Вас життєвою мудрістю, енергією, натхненням та радістю сьогодення!

*У Вас минає славна дата,
Прожито стільки щедрих днів,
Отож дозвольте привітати
І побажати сотню літ.
Хай кожен день дарує радість,
Хай сонце світить Вам завжди.
Роки ніколи хай не старять
І не приносять в дім біди.
Хай світить Вам щаслива доля,
Хай обминає Вас журба.
Бажаєм Вам на видноколі
Здоров'я, миру і добра!*

**Колектив
Інституту фізичного
виховання та спорту**

Звернення до першокурсників

**Віталій
ТУРЕНКО,
випускник
2011 року**

СТУДЕНТСТВО ВАРТО БЕРЕГТИ!

*Знання – світло;
незнання – темрява*
Іоанн Дамаскін

От ви, шановні наші першокурсники-драгоманівці і переступили поріг найкращого в Україні педагогічного вишу, який має понад 175-річну історію, – Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Можна з полегшенням зітхнути, адже вже позаду – черги в приймальній комісії, вступні іспити, переживання близьких, рідних, друзів за Ваше майбутнє місце навчання. Тепер ви – студенти...

Ви можете спитати: "А що означає бути студентом, що воно вклучає?" Студентське життя, можна сказати з власного досвіду, настільки багатоманітне і різнобарвне, що навіть важко все охопити кількома словами і вмістити вуде-кілька рядків. У ньому варто виділити "два крила", які пов'язані між собою нерозривно і не суперечать, а взаємодоповнюють одне одного:

1) навчальне – конспектування лекцій, робота на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях, хвилювання та вивчення навчального матеріалу під час заліково-екзаменаційних сесій;

2) позанавчальне – до цього "крила" можна віднести дружні прогулянки з одногрупниками й однокурсниками, знайомими з університету (інституту) до тих чи інших культурних та мистецьких закладів; участь у наукових конференціях, круглих столах; спілкування зі старшими колегами та фахівцями відповідно до обраної вами спеціальності, студентські дискотеки, участь у різноманітних конкурсах, акціях, заходах, що відбуваються в університеті.

Студентство варто берегти! Берегти як неповторний етап у вашому житті: коли буває складно і здається наче вас не розуміють, не поспішайте йти з університету, бо у студентстві є "солодке" і "гірке", як це було і під час вашого навчання в школі, і взагалі людське життя насичене і тим і іншим.

Кожен з вас, як потенційний майбутній педагог повинен розуміти всю величність обраного вами Університету. Бути педагогом (вчителем, викладачем) незалежно від того, хто ви – філософ/математик/музикант – це означає бути готовим, за виразом В. Сухомлинського, у недалекому майбутньому "серце віддавати дітям [своїм учням, студентам]!"

А наприкінці свого "Слова" хочу щиро привітати всіх вас – наших першокурсників-драгомановців – та побажати вдало почати студентське життя. Нехай воно буде насичене якомога більше світлим, радісним, цікавими моментами й епізодами.

Живіть, творіть, пишійте, вчіться, пізнавайте, бережіть себе, вірте, сподівайтесь, любіть!

Спортивне життя

ЧЕМПІОНИ СВІТУ

СТУДЕНТИ НПУ імені М. П. Драгоманова блискуче виступили у складі збірної України на Чемпіонаті світу з боротьби Шириим, що проходив у Південній Кореї. П'ятикурсник **Валерій Комар** виборов золоту медаль, а четвертокурсниця **Ірина Приходько** – срібну. Завдяки нашим спортсменам збірна України посіла другу позицію у загальному рейтингу змагань.

Конференція

КУЛЬТУРА І ПРАВО НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

19-20 ТРАВНЯ 2011 року в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова відбулася Міжнародна наукова конференція "Сьомі юридичні читання. Культура і право на початку ХХІ століття". Організаторами конференції виступили Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, НПУ імені М. П. Драгоманова, Центр правової освіти і науки та громадська організація "Феміда".

На знімку (зліва на право): **Юрій Шемшученко**, директор Інституту держави і права ім. В. М. Корецького; **Богдан Андрусишин**, проректор з навчально-методичної роботи НПУ ім. М. П. Драгоманова; **Володимир Бех**, перший проректор НПУ ім. М. П. Драгоманова.

На пленарних і секційних засіданнях виступали провідні юристи – вчені і практики, політики і політологи, кращі представники професорсько-викладацького складу з вищих навчальних закладів України та зарубіжжя.

Беручи до уваги, що культура і право за нинішніх умов є одними з найважливіших суспільних рушіїв і регуляторів, від змістового наповнення, якісної визначеності та характеру взаємодії яких залежатиме майбутнє як України, так і світу в цілому, учасники конференції вважають необхідним рекомендувати органам державної влади, науковій спільноті, освітянам свідомо і послідовно обстоювати культурні цінності та сприяти окультуренню права як умови побудови демократичної, соціальної й правової держави та утвердження інститутів громадянського суспільства в Україні.

Наталія БІЛА

Тобі, першокурснику

СТУДЕНТСЬКІ НАСТАВНИКИ

**Марійка
РОЗПУТНА**

СТУДЕНТ – це особистість, наповнена креативністю та свободою, сміливими ідеями, поєднанням віри і надії у світле майбутнє та чудернацьким використанням часу.

Студентство – це час змін, знайомств, відкриття нових горизонтів буття, непередбачуваних дій, формування стійких життєвих переконань та принципів; це ще одна навчальна ланка у підготовці до самостійного дорослого життя. За цей час необхідно "запаситись" тим багажем, який має наповнити майбутній шлях знаннями й позитивом, забезпечити таку підготовчу базу, за допомогою якої зможемо вирішувати будь-які труднощі на життєвій дорозі.

До студентів ставляться по-різному: хто з повагою та розумінням, а хто із острахом і заздрістю, хтось намагається забезпечити найкращі умови для фізичного та розумового розвитку, а хтось використати як мобільну дешеву робочу силу...

З часів Академії Платона та Лікея Аристотеля до сьогодні збереглися найкращі традиції студентства, спрямовані на всебічний розвиток особистості та виховання найкращих рис суспільно свідомого громадянина. Але кожен "новенький", що переступає поріг вишу й миттєво "вливається" у студентські лави, хоч і має власне бачення реальності, але абсолютно дезорієнтований у цьому студентському житті.

Як студенту-першокурснику спрямувати свою безмежну енергію у вірне русло, а свої сили – на вирішення проблем, без надмірних очікувань, неконтрольованих, інколи достатньо образливих фраз? Як не допустити, щоб одна маленька недоречність зламала "щойно народжену" дружбу? Як навчитися прислухатись до думки оточуючих та з будь-якої ситуації виходити достойно? До кого звернутися? Куди податися після лекцій та семінарів? Як організувати власний час? Допомогти у цьому

першокурсникам покликаний університетський інститут кураторства – наставники, яким доручено опікуватися молоддю.

Куратори працюють над тим, щоб зробити життя першокурсників у стінах університету більш цікавим та захоплюючим, вказати шляхи реалізації в обраній спеціальності, дати можливість одночасно відчувати і власну унікальність, і приналежність до родини студентства, наголошуючи на важливості навчання та перевірки власного потенціалу і поза межами університету. Для цього є всі умови: працює Студентська Рада (*Першокурснику! Ти думаєш, для того, щоб лише забезпечити гарний настрій на святах? Ні, для створення умов для твого самовдосконалення та можливості проявити себе і свій талант*), профбюро інституту (*вважаєш, щоб оформити студентські проїзні і проживання у гуртожитку? Ні, тут формуються лідерські якості, вчать цінувати свій час і чужі кошти*), студентське наукове товариство, сайти, друковані газети (*ти вагаєшся, чи варто цим займатися? Варто, адже тут тобі завжди запропонують випробувати себе у науковій та творчій діяльності, щоб досягнути дивовижності світу та заявити про себе як про молодого науковця, журналіста, майбутнього літературного генія*). Куратори можуть найкраще розповісти про університет, гуртки, самоврядування тощо. Звернувшись до них, ви отримаєте відповідь на будь-яке питання (*від "у чому сенс життя?" до "як навчатись?"*).

Чи прислуховуватись до кураторських настанов? Це справа суто індивідуальна, але дотримуватись корпоративної культури в університеті – необхідна умова співжиття у студентському товаристві.

Чи вдасться цьогогорічним кураторам допомогти першокурсникам, надати впевненість у тому, що було обрано вірну спеціальність, подарувати найяскравіші миті студентського життя? Це залежить як від кураторів, так і від тебе першокурснику. Сміливо звертайся до кураторів, активно цікався життям університету, наполегливо вчись – і ти станеш справжнім драгомановцем!

"ПЕДАГОГІЧНІ КАДРИ" ONLINE

ВІДНИНІ університетську газету "Педагогічні кадри" можна завантажити на офіційному сайті Драгомановського університету www.npu.edu.ua.

Номери газети викладені в pdf-форматі та є доступними для перегляду і завантаження. Розміщені всі випуски за 2010/2011 навчальний рік.

Тепер кожного місяця новий номер улюбленої газети видаватиметься у звичному друкованому варіанті та викладатиметься на сайті.

ДО УВАГИ організаторів заходів (конференції, фестивалі, конкурси тощо)!

Редакція газети "Педагогічні кадри" пропонує розміщення інформації про ваші заходи на шпальтах газети. За детальною інформацією звертайтеся, будь ласка, за телефоном (044) 2347587.

Google

Найпопулярніший університет

РЕЙТИНГ було складено на основі пошукових запитів користувачів Google в Україні – і він, таким чином, відображає найпопулярніші виші країни, інформацію про які шукали найчастіше.

До трійки лідерів увійшли Національний технічний університет КПІ, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова та Харківський національний університет імені Каразіна.

Центр культури та мистецтв запрошує студентів до участі у самодіяльних художніх колективах

Театр-студія "Міст"
(художній керівник і режисер Віталій Любота)

Народний вокальний ансамбль "Купава"
(художній керівник Євгенія Чугунова)

Чоловіча хорова капела "Журавлі"
(художній керівник і диригент Антон Шпак)

Студія естрадного вокалу
(художній керівник Вікторія Петрик)

Хор "Барвінок"
(художній керівник і диригент Ірина Топчієва)

Ансамбль народної пісні "Золоте перевесло"
(художні керівники Микола Яретик та Юрій Дутка)

Театр танцю "Резонанс"
(художній керівник Борис Борисов)

Народний студентський театр "Вавилон"
(художній керівник і режисер Ірина Савченко, режисер Альона Шашко)

Ансамбль народного танцю "Горицвіт"
(художній керівник Марина Савчук)

Студентський театр "Прометей"
(художній керівник і режисер Альона Загоруйко)

При Центрі культури та мистецтв також працює:
Клуб Веселих та Найкмітливіших (керівник Дар'я Зюба),
кінолекторій "Синематограф" (керівник Тетяна Бледних),
студія декоративно-прикладної творчості "Барви" (керівник Тетяна Волинець)
та туристичний клуб "Мандрі" (керівник Максим Черняк)

Друзі, прийшовши до нас ви зможете не лише продуктивно і з користю організувати вільний час, але і реалізувати свій творчий потенціал.

Кращі керівники з цікавими мистецькими ідеями чекають саме на Вас.

Заняття у всіх колективах безкоштовне.

Додаткову інформацію ви можете отримати за тел. 239-30-18 або 234-37-51

Творчість

Все про нього...

Олена БАБИЦЬКА

ЦЕ ЯК КОХАННЯ з першого погляду. Тільки – надовго. Назавжди, мабуть. Хоча про що тут думати, якщо це почалося з дитинства? Вже тоді обожнювала запах метро, могла відрізнити кожної станції власний аромат... І будинки – будь-які – старовинні, з різнокольоровими вікнами та балконами, більш нові з червоними смугами на стінах, "висотки", що будуються...

І Хрещатик – у будь-якому вигляді – з великими чарівними фонтанами-палацами, і новий, зовсім інший, але теж чудовий. У нього є душа – це відчує найбайдужіший.

Пестить ніжно, втішає, зіграє, ховає серце від дощу, улюблений мною, янгольський прекрасний, нескінченно невідомий, сниться мені постійно...

Київ мій. Серця мого рідне місто. Він з точністю до щонайменших коливань вгадує мене, мої хвилинні настрої, мої таємні сльози, мої мовчазні крики, мою казкову закоханість.

Він – мій, а я дарую йому себе. Просто так. Просто, щоб бути у нього. Це як нерозділене, але чисте кохання, – ти просто поруч, без очікування, без упевненості.

Я поряд з тобою, Києве. Ні, я в тобі. Я назавжди залишила очі на твоїх лицьках, на твоїх дорогах, на твоїх лялькових будиночках, на бездоганих лініях пагорбів, на чарівних мостах, на куполах і набережних.

Моє серце налаштоване на твою хвилю мільйон секунд у добу, воно б'ється з тобою в єдиному ритмі, це дає мені радість спілкування з тобою. У будь-якому стані душі.

Ти завжди знаєш, що мені потрібно побачити або відчувати у цю хвилину: випадково гарну вуличку; ніжність закоханих, дитячу щирість; передгрозову суворість; вічну красу золотих відблисків сонця; карамелеві каплі, що б'ються у вікна; невдалий портрет художника; ейфорію від забутої книги; занурення в милосердя; сльози від твоєї казки.

Я завжди знаходжу розраду в нескінченних твоїх світах – таких різних, але таких, до бездоганності поєднувальних. Постмодерного і світу McDonald's; покоління, що увесь час біжить; бездушного хай-тека в архітектурі; світлодіодної реклами;

дивовижний твій світ, світ чудової музики; ідеальних настроїв; святих храмів; інтелігентних театральних і затишних тістечково-глінтвейнових вечорів; станцій метро, де кожна має свою душу. І ось вже на один світ стало більше у тебе – я подарувала тобі свій, віддала його тобі на вічне, на впевнено-трепетне, дбайливе поведіння. Я усю себе тобі віддаю, моє рідне і світле місто.

Ти – Любов моя. Вевнена що на все життя.

Невідомий Київ

ПРОГУЛЯНКА БІЛЯ УНІВЕРСИТЕТУ

Любиш Київ? Любиш історію?

Чи, можливо, просто любиш фотографувати? Тоді цей рейтинг архітектурних пам'яток для тебе.

5 хвилин від гуманітарного корпусу

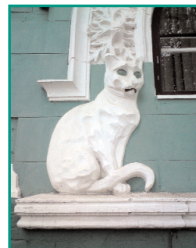
По вулиці Гоголівській, 23 знаходиться так званий "будинок з котами", бо одне з вікон прикрашене барельєфами котів. Його особливість – асиметричність. Хоч він насправді цікавіший, ніж може видатись на перший погляд. Окрім котів тут можна відшукати зображення сов, чоловічі маскарони, вежу з правого боку і балкон у готичному стилі з лівого. Та найоригінальнішим є малюнок чорта аж біля даху будинку. До того ж, існує легенда, що коти захищають будинок від темних сил, втіленням яких є чорт.

10 хвилин від гуманітарного корпусу

Вам, напевно, доводилось проходити повз інститут ортопедії, що знаходиться на Воровського, 27, але ви могли і не здогадатись, що на його території є дивовижна споруда. Це замок барона Штейгеля, збудований ще у XIX столітті. Фасади будівлі декоровані у стилі романтизованого тюдорської готики. Від нього й справді віє середньовіччям. Наступний власник садиби Штейгеля професор Лапинський заснував у ній санаторій для душевнохворих... Тому легенд і історій тут достатньо... Стоїть замок такий самотній і похмурий... Як на мене, то він просто створений для ретро-фотосесій.

25 хвилин від гуманітарного корпусу

Кожен з нас доволі часто бачив мозаїки чи фрески у церквах та соборах. У Києві за адресою Терещенківська, 17, у подвір'ї музею Ханенків є величезні мозаїчні картини на стінах будинків, створені одним з керівників музею. Багато хто знає про зображення жінки з дитиною, каштанів і чоловічого портрету, але якщо обернутись праворуч, то на невисокому зеленому будинку є мозаїка журавля. Трішки нижче – зображення жінки з дитиною (чи "української мадонни", як дехто її називає), але ми, на жаль, не розглядали це детальніше, адже проходити на територію заборонено...

Анжеліка КОЗАЧЕНКО